

THEMA - TWEEDE LEZERSKONFERENTIE - FORUMDISKUSSIE

Solidariteit

Nogmaals, hoe krijgen we onze

De forumdiskussie, foto Nicole Schapers

'We willen ons lot in eigen handen nemen.' Dat zei Magleen Smouter tijdens de forumdiskussie die de lezerskonferentie afsloot.

Naast Magleen (voorzitter Blg Van den Bergh/Jurgens en CKK Unilever, lid bondsraad IB FNV) namen aan het forum deel: Piet Brands (voorzitter rayon Amsterdam Bouw- en Houtbond FNV), Gerard Elferink (werkzaam op het landelijk bureau van de Jongerenbeweging verbonden met de FNV) en Jeroen Zonneveld (lid redactie Solidariteit, IB FNV).

Helaas moest Maria van Veen (voorzitter Vrouwenbond FNV) zich op het laatste moment wegens ziekte afmelden.

Bedoeling van de discussie was lessen te trekken uit de, deels nog lopende, CAO-strijd en de britse mijnstaking. Aanzet daartoe vormde een aantal interviews in nummer 14 van Solidariteit en acht door de redactie geformuleerde stellingen. De forumleden kwamen het eerst aan bod. Met name de eerste drie stellingen bleken de tongen te hebben losgemaakt.

RESULTATEN MAGER OF NIET?

Zo was Piet Brands het niet eens met de kwalificatie 'mager' voor wat betreft de uitkomst van de CAO-onderhandelingen in de bouwnijverheid.

Piet Brands: Natuurlijk zijn er negatieve elementen aan te wijzen. De eerste stap naar flexibiliteit is gezet en een CAO met een looptijd van twee jaar is niet meer dan een loonmaatregel. Toch betekent de 37-urige werkweek een doorbraak. De nieuwe vorstverlet- en vakantieregelingen houden een

koopkrachtverbetering in van ± f 900,- netto per jaar. Resultaten die zonder de staking niet zouden zijn bereikt. Jonge arbeiders die na 1975 in de bouw terecht zijn gekomen en nooit langdurig hebben gestaakt, waren bereid in actie te komen. En dat in een periode van grote werkloosheid, met gekelderde lonen en slechte arbeidsomstandigheden. Honderden leden van het CNV hebben aan de staking meegedaan. De positie van onze vakbondsbestuurders, die jarenlang alleen maar ja hebben geknikt, is erdoor versterkt. Onze grootste overwinning is de staking zelf geweest.

CAO-ONDERHANDELINGEN NOG NIET AFGELOPEN

Niet alleen in de bouw was de aktiebereidheid groot. Ook bij Hoogovens en Unilever was en is dat het geval. Desondanks is er bij Hoogovens een akkoord uit de bus gekomen dat de

toets der kritiek nauwelijks kan doorstaan. Er was meer uit te slepen geweest.

Jeroen Zonneveld: Als we een aantal goede vakbondsleiders hadden gehad, als zij voet bij stuk zouden hebben gehouden en de onderhandelingstafel hebben verlaten op het moment dat het erom spande, zouden veel meer akties van de grond zijn gekomen. Dan was de mogelijkheid er geweest om onze eisen keihard vast te houden. Maar de onderhandelingen werden niet afgebroken.

Dat laat zien hoe belangrijk het is welke mensen op welke plaatsen zitten. We leveren altijd wel kritiek op vakbondsbestuurders, maar we stellen hun positie nog steeds te weinig ter discussie. Overigens zijn de CAO-onderhandelingen, ook al is er een akkoord, niet afgelopen. Ook bij Hoogovens liggen er nog allerlei punten die nader uitgewerkt moeten worden en om eigen ideeën, initiatieven en aktie vragen. Desnoods wilde aktie. Het zelf organiseren van de strijd kweekt vertrouwen in eigen kunnen. Dan zal ook blijken dat het werkgeversbeleid, bijvoorbeeld op het punt van arbeidstijdsverkortung, wel degelijk te doorkruisen is.

AKTIEBEREIDHEID TONEN

Magleen Smouten: Bij Unilever zijn de onderhandelingen wél afgebroken. Hoewel er onder meer een duidelijke afspraak over de 36-urige werkweek lag, zaten er zoveel negatieve kanten aan het Unilever-voorstel dat de werknemers hebben besloten het principeakkoord af te wijzen. De bondsbestuurders hebben ons daarin gevolgd en gaan nu met ons de aktieperiode in. Je kunt stellen dat de bondsleiding de bestaande aktiebereidheid niet voldoende benut, maar het is ook aan de leden om te laten zien hoe groot die aktiebereidheid is, zodat bondsbestuurders wel verplicht zijn daar gebruik van te maken. Laat je ze hun gang gaan, dan geef je ze ook de macht die je later met alle kracht en middelen moet bestrijden. Dat willen we bij Unilever in ieder geval niet en we hebben dan ook op eigen initiatief, toen de onderhandelingen afliepen, in een kadervergadering besloten daar iets tegen te doen.

THEMA - TWEEDE LEZERSKONFERENTIE - FORUMDISKUSSIE

JONGEREN EN HUN STRIJD

Gerard Elferink: Het vechten op twee fronten geldt ook voor jongeren. Maar al te vaak wordt met hun specifieke belangen slordig omgesprongen of komen ze helemaal niet aan bod, worden jongeren niet serieus genomen. En dat terwijl jongeren, zoals ook uit de britse mijnstaking naar voren kwam, een doorslaggevende rol kunnen spelen. Dan moet er ook ruimte voor hen zijn om op hun eigen manier actie te voeren. Tijdens de onderhandelingen in de bouw bijvoorbeeld zijn jongeren naar binnen gelopen en hebben de werkgevers - symbolisch - op water en brood gezet. Dat heeft niet alleen publieciteit opgeleverd, maar ook discussie met kaderleden over de positie van jongeren. Het is essentieel dat binnen een democratie die de vakbeweging toch wil zijn, ook jongeren activiteiten kunnen ontplooiën en hun ideeën kunnen ventileren. Ze beschikken in het algemeen over voldoende informatie om zelf standpunten in te nemen en daar samen met anderen strijd voor te voeren. Naast die strijdervaring is ook de reflectie daarop belangrijk, zodat het politiek bewustzijn groeit. Het gaat tenslotte niet alleen om die ene groepering, die ene mijn of bouwput, om die ene sektor.

REAKTIES

Daarna was de zaal aan de beurt. Kennelijk was het niet eenvoudig om - zoals verzocht - per groep uit de ochtend-diskussie een enkele vraagstelling te formuleren en aan het forum voor te leggen. Behalve bijval en kanttekeningen behelsden de reacties een aantal ideeën, discussiepunten, voorstellen (om een vervolgbijeenkomst te organiseren, respectievelijk een aparte bijeenkomst te wijden aan de vraag hoe jongeren te organiseren) en soms niet malse kritiek. Ter illustratie een tweetal reacties.

Marijn Rümke (IB FNV): De vraag 'hoe naar een strijdbare vakbeweging' betekent voor ons op dit moment nagaan hoe we bij de CAO-onderhandelingen 1986 meer beslagen ten ijs kunnen komen en betere resultaten kunnen behalen, gebruik makend van de nu opgedane ervaringen, zowel in de eigen bond als binnen de verschillende sectoren. Hoe kunnen we zorgen dat we meer leden en ook ongeorganiseer-

den meekrijgen. Voorkomen moet worden dat leden de voorstellen goedkeuren en actieve kaderleden niet. Kortom: welke konkrete initiatieven kunnen we nemen om in een vroeg stadium aktiebereidheid op te bouwen en ook een alternatief te bieden, zodat we niet voor voldongen feiten komen te staan?

Toon Dekkers (Dienstenbond FNV/ Uitkeringsgerechtigden): Zowel bij Hoogovens als in de bouw hebben de vakbondsbestuurders, de onderhandelaars, niet geprobeerd het onderste uit de kan te halen, maar zo snel mogelijk het minimum geaksepteerd. Als de arbeidsproductiviteit stijgt en de koopkracht daalt, zet een uurtje korter werken op geen enkele manier zoden aan de dijk. De kardinale vraag is hoe we een zodanig sterke positie kunnen bevechten dat we het levenspeil van mensen in stand kunnen houden. Daarbij moet in de CAO's rekening worden gehouden met de uitkeringsgerechtigden, zodat ook de uitkeringsgerechtigden kunnen terugvallen op hetgeen door en met werkenden tot stand is gebracht.

Het laatste woord was aan de forumleden.

GEEN HOKJES, WEL AANDACHT

Gerard Elferink: We zijn een jongerenbeweging, geen jongerenbond. Dat betekent dat we niet in een apart hokje gestopt willen worden, maar net als vrouwen, uitkeringsgerechtigden, buitenlanders enzovoort aparte aandacht vragen voor onze specifieke belangen. Ook verworvenheden van jongeren worden op dit moment stelselmatig aangetast. Het automatisme dat ook kaderleden zich afvragen wat dat voor jongeren betekent, is er nog lang niet. Natuurlijk moeten jongeren hun eigen problemen en eisen aankaarten, zoals in de bouw ook is ge-

beurd. Daar zijn jongeren met het arbeidsvoorwaardenbeleid aan de slag gegaan en hebben ze hun eigen punten ingebracht. Maar het komt nog te weinig van twee kanten.

Binnen de jongerenbeweging zelf zijn we lijntjes aan het uitzetten om het vakbondswerk te verbreden, actieve jongeren uit verschillende bonden bij elkaar te halen en op bepaalde punten (inkomen, vakopleiding, jeugdwerkplannen) dwars door alle bonden heen gezamenlijk oppositie te voeren.

OVEREIND GEBLEVEN

Piet Brands: Ik durf vol te houden dat er bij de CAO-onderhandelingen mede onder invloed van al gesloten akkoorden niet méér inzatz en dat de 37-urige werkweek in dat licht een doorbraak is. De deur naar de 36-urige werkweek staat open. De koopkracht is verbeterd. We hebben weten tegen te houden dat dertig procent van het jeugdlloon werd ingepikt; een overwinning, ook in het belang van ouderen. We hebben ervoor gezorgd, door actie aan de basis, dat bondsbestuurders in een betere positie verkeren. Een andere positieve ontwikkeling is dat we binnenkort met veertig kaderleden uit het rayon Amsterdam, die actief aan de staking hebben deelgenomen, om de tafel gaan zitten om te bekijken hoe we het bedrijvenwerk van de grond kunnen krijgen.

In de bouw zijn we met onze actie overeind gebleven en ik ben ervan overtuigd dat als we in 1986 de onderhandelingen weer ingaan, de werkgevers te maken krijgen met een bond die klaarstaat om in beweging te komen, en met vakbondsleiders die eisen durven stellen.

KWALITEITEN EN KENNIS AANBOREN

Magleen Smouter: De enigen die kunnen bewerkstelligen dat de bondsleiding zich houdt aan de beleidsplannen, zijn de leden zelf. Dat betekent dat daar al in deze periode aan gewerkt moet worden. Nu zal moeten worden geanalyseerd wat er fout is gegaan in de onderhandelingen van 1985. De uitkomst daarvan moet worden gebruikt om de eisen voor 1986 duidelijker en harder op tafel te krijgen en zo met elkaar door te praten dat straks geen vingers meer afgehakt kunnen worden, omdat het aan de

THEMA - TWEEDE LEZERSKONFERENTIE - FORUMDISKUSSIE**Solidariteit**

basis een te groot gemeengoed geworden is. Dat mensen ook weten waar ze het over hebben als het gaat om arbeidstijdverkorting en honderd procent herbezetting en dat ze 'f ook kunnen controleren.

De kwaliteiten en kennis om een alternatief beleid uit te werken, hebben we met z'n allen in huis. Alleen zullen die kwaliteiten en kennis op de een of andere manier, georganiseerd, aangeboord moeten worden. Wat dat betreft heeft het geen zin te wachten op de leiding van de bond of welk ander bestuur of orgaan dan ook. Het initiatief is aan ons.

NIET ZO SIMPEL

Jeroen Zonneveld: Het is moeilijk om zo heel in het algemeen aan te geven welke initiatieven konkreet genomen kunnen worden. Het is in ieder geval noodzakelijk om de dingen warm te houden, akkoorden of geen akkoorden. Nog veel te weinig mogelijkheden worden benut. Dat geldt voor allerlei terreinen, ook buiten de CAO-strijd. De rakettenstrijd kan aangegrepen worden om mensen duidelijk te maken dat ze wel degelijk in staat zijn om het

beleid van deze regering te dwarsbomen. Zo is het ook van belang dat we ons heel actief en bewust mengen in de discussie over de komende verkiezingen, nu opgestart door het uitbrengen van het FNV-programma. niet alleen op het nivo van bondsraden enzovoort, maar ook in bijvoorbeeld Blg-blaadjes. Welk beleid willen we precies hebben, welke eisen willen we naar voren brengen en hoe zou de regering eruit moeten zien? Wat Solidariteit betreft: in het kader van het voor vandaag gekozen thema, waarbij meer dan de vorige keer de nadruk is gelegd op de positie van bondsbestuurders en hun beleid en het ter discussie stellen daarvan, passen uiteraard ook anderssoortige initiatieven. Zoals het organiseren van een bijeenkomst over jongeren of een vervolgbijeenkomst over de weer in aantocht zijnde CAO-onderhandelingen. Een feit is wel dat Solidariteit geen organisatie is, maar een blad. Een platform, dat veel meer dan tot nu toe gebruikt kan worden als kontaktpunt voor alle mogelijke activiteiten.

Hans Fransen van de Putte